Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 188. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го ЖОВТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 4, 1983 No. 188. VOL. XC.

МЕМОРІЯЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ У ВАШІНҐТОНІ

Понад 18,000 осіб з усіх закутків ЗСА і навіть з Канади взяли участь у величавій Меморіяльній маніфестації у Вашінгтоні в неділю, 2-го жовтня, яка була могутнім завершенням Меморіяльного Тижня в столиці ЗСА в пошану понад 7 мільйонів жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Подробиці про ці події у Вашінгтоні — в наступних числах „Свободи".

ВІДБУДЕТЬСЯ НАДЗВИЧАЙНИЙ СОБОР УГПЦ

Вінніпег, Ман. — Тижневик „Вісник", орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді, інформує у числі з 15-го вересня, що 26-го і 27-го листопада ц.р., тут у всеканадській митрополичій катедрі пресвятої Тройці відбудеться надзвичайний Собор УГПЦ для вибору нових єпископів і полагодження інших церковних та адміністраційних справ.

З цього приводу Консисторія УГПЦ відбула у початкових днях вересня окремі наради, в яких взяли участь всі єпископи та члени Консисторії — священики і вірні. Найголовнішою справою нарад було визначення кандидатів на нових єпископів та устійнення дати надзвичайного Собору.

Блаженніший Митрополит Андрей, у своєму вступному слові, підкреслив важливість праці Церкви для спасіння людей та виховання їх на християнсько-національних засадах. Владика Василій поінформував членів Консисторії про свої візитації майже по всіх більших скупченнях Канади. Він особливо наголосив свої спостереження про відбуття крайогово з'їзду Союзу Українців Самостійників (СУС) в Саскатуні та живу участь і зацікавлення українським релігійним і громадським життям молоді.

Звіт про сучасний стан УГПЦеркви подав голова Президії Консисторії митрофорний протоієрей д-р Григорій Удол. він представив повноту життя громад, успіхи і труднощі. Тепер діючих громад УГПЦ в Канаді є 255, яких обслуговує 62 священики. В останньому прибуло три нові священики. Більшість священства є середнього і старшого віку. Пропорційно є також деяка кількість священиків молодшого віку.

Учасники нарад поповнили склад Статутової комісії і вислухали звіту редактора „Вісника" протоієрея Т. Міненка, який запропонував Консисторії до перегляду цілий ряд корисних для газети і передплатників змін. Прот. Т. Міненко підкреслив, що в 1984 році „Вісникові" сповниться 60 років. Потрібно, щоб цей ювілей відзначати збільшенням числа передплатників та фінансовою допомогою. Плянується виїзди редактора на зустрічі з читачами.

Обширний звіт подав також принципал Колегії св. Андрея протоієрей Олег Кравченко. Справу Консисторії будуть ще обговорювати на Соборі.

Про справу доповнення Єпископату інформував Митрополит Андрей. Крім справи вибору, у програму Собору поставлено відзначення роковин Великого голоду, як також справу відзначення 1000-ліття хрищення України. Наради закінчено словом Владики Андрея.

Закінчено працю над бібліографією Великого голоду

Монтреаль, Кве. (ОУПС — УІБ). — Тут відбулося дня 20-го вересня ц.р. зібрання членів Президії УММАН і ДЦУНР, на якому прийнято до друку готову працю Галини Сенишин п. н. „Бібліографія голоду в Україні 1932-33" за останнє 50-річчя.

Цією працею вшановується понад 7 мільйонів жертв насильного голоду в Україні. Праця охоплює книжки, брошури, статті й відгуки в українській, англійській, французькій, еспанській та інших мовах, що появилися в часі й після Великого голоду в Україні 50 років тому. В працю Г. Сенишин включила також і дані про попередні бібліографії цієї трагедії України та та подала цитати деяких письменників про голод.

Бібліографія Г. Сенишин — це важливий підсумок дотеперішніх писань на цю тему. Рішено приступити до негайного друку цієї бібліографії й є вигляди, що вона появиться з початком жовтня 1983 року. Замовляти її можна в ДЦУНР під адресою: 1211 68th Ave, Philadelphia, Pa.

У Філядельфії відбудеться тиждень Українського Музею

Філядельфія, Па. (СУМ). — Починаючи від 1980 року, 67-ий Відділ СУА у Філядельфії щороку влаштовує Тиждень Українського Музею з метою приєднання нових членів до Музею, поширення інформації про нього та збирання фондів на його розбудову.

Цього року програми Тижня почнуться в п'ятницю, 14-го жовтня: в Українському Освітньо-Культурному Центрі при 700 Cedar Road, Abington, Pa. о год. 7:30 відбудеться вечір, присвячений творчості Василя Кричевського, ст., видатного українського маляра і архітекта. Доповідь, ілюстровану прозірками, виголосить Вадим Павловський, автор монографії „Василь Григорович Кричевський" (видання УВАН у ЗСА, Ню Йорк, 1979). Під час вечора відбудеться виставка графічних праць В. Кричевського та акварель його онуки, Катерини Кричевської-Росандіч.

У неділю, 16-го жовтня, буде продаж жетонів Українського Музею тут біля українських церков.

Увесь прибуток з програми призначений на розбудову Українського Музею.

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ ВИЙШОВ З ЛІЧНИЦІ

Рим, Італія (УПБ). — В днях 8-го і 23-го серпня ц.р. Блаженніший Патріярх Йосиф перейшов дві операції тут в поліклініці А. Джемеллі Італійського католицького університету, зв'язані з комплікацією пропуклини з часів арешту і сибірської каторги. Тепер триває процес виздоровлення. Великою і рішальною поміччю були молитви наших вірних по всьому світі за скоре видужання і здоров'я Патріярха, який з вдячністю приймав вістки про молитви своїх вірних. В суботу, 17-го вересня ц.р. Патріярх Йосиф повернувся з поліклініки до УКУ.

Під час перебування в шпиталі Патріярха відвідали: Префект Священної Конґреґації для Східніх Церков кардинал Владислав Рубін, секретар тієї ж Конґреґації Архиєпископ Мирослав Марусин, Архиєпископ-Коадьютор Мирослав Любачівський, Владика Василь Лостен, Владика Михайло Гринчишин, о. Веренфрід ван Страатен і інші. Отці і сестри — представники різних українських установ у Римі склали Патріярхові свої візити. Міністер закордонних справ Італії Джуліо Андреотті особисто телефонував до лічниці, інформуючись про стан здоров'я Патріярха.

З цієї нагоди на руки Патріярха Йосифа надійшов цілий ряд телеграм і привітів від майже всіх ієрархів Української Католицької Церкви, представників різних церковних, громадських і політичних установ та від поодиноких вірних.

Дня 26-го серпня ц.р. кардинал Рубін передав Патріярхові листа такого змісту:

„Ваша Еміненціє! Підчас авдієнції, яку уділив мені вчора — 25-го серпня 1983 року — Святіший Отець, я зреферував про стан Вашого здоров'я і мою візиту, як рівно ж передав Їх Святості Ваші віддані уклони. Святіший Отець уповноважив мене висловити Вашій Достойній Еміненції його живе зацікавлення Вашим цінним здоров'ям, його гарячі побажання скорого видужання і передати його скріпляюче Апостольське Благословення.

Маючи честь передати цю відомість, бажаю відновити Вашій Еміненції, також і в імені Високопреосвященного Секретаря і всієї Священної Конґреґації для Східніх Церков, враз із молитвами щирі побажання скорого і повного виздоровлення.

Користаю з нагоди, щоби висловити Вашій Еміненції почуття глибокої пошани, і остаюсь Вашій Достойній Еміненції відданий в Господі, Владислав Кардинал Рубін".

Великий приятель і добродій Української Церкви і Народу о. Веренфрід ван Страатен вислав на руки Патріярха Йосифа таку телеграму: „Зі смутком довідався я, що Вашою недугою Ви мусите дальше нести хрест терпіння для української переслідуваної Церкви. Запевняю Вас про мої повсякчасні молитви за повне і скоре видужання, щоби Вам було дано поблагословити своє стадо з гір Києва. Під час мого наступного побуту в Римі старатимусь Вас відвідати. Отець Веренфрід ван Страатен".

В дійсності, 10-го вересня ц.р. о. ван Страатен відвідав Патріярха в поліклініці.

Популярність Реґена зростає

Вашінгтон. — В атмосфері нових ускладнень у відносинах між західніми і східніми світами, а особливо між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом у пов'язанні із зістрілом совєтськими військовими джетами пасажирського літака і загибелі 269 цивільних осіб, популярність президента Роналда Реґена серед американського народу значно зросла в останньому часі, інформує Дослідчий інститут Луїса Гарріса.

Політичні спостерігачі і дослідники приписують зріст популярности Р. Реґена не тільки афері з літаком, але також покращанні економічних відносин в ЗСА, стабільності американської валюти за кордоном, зменшенні числа безробітних, зниження темпа інфляції та багатьом іншим факторам. Деякі газети підкреслюють, що Р. Реґен, як жадний президент перед тим, є людиною принципів, дуже прямолінійний і послідовний у веденні своєї закордонної внутрішньої і оборонної політики.

Популярність Президента ЗСА за останніх три місяці зросла аж на 11 точок з 45 до 56 відсотків. Аналітики з цього приводу кажуть, що Р. Реґен має тепер кращі вигляди виграти президентські вибори в 1984 році, якщо він рішиться на перевибір. В кожному разі в Демократичному таборі, а особливо серед вісьмох вже зголошених кандидатів, існує свого роду переполох з приводу зросту популярности Реґена і непевність щодо вислідів майбутніх виборів.

У політичних колах звертають увагу також на те, що досі зголошені демократичні кандидати плянують радикально міняти теперішню американську, зокрема закордонну і оборонну політику, а це в теперішній напруженій ситуації було б смертельним ударом по ЗСА і його престижі за кордоном.

Колишній президент Р. Ніксон закликає до дії

Вашінгтон. — Колишній президент Ричард Ніксон, виступаючи перед спеціяльною комісією для справ Центральної Америки, що її очолює колишній державний секретар і голова Ради Крайової Безпеки за президентур Ніксона і Джералда Форда, Генрі Кіссінджер закликав теперішній Уряд ЗСА позбутися фразеології і перейти до конкретних діл у розв'язці політичного і економічного положення в Латинській Америці.

„Досі ми тільки говорили про загрозу комунізму в світі, але нічого не робили в напрямі зупинення походу комунізму в багатьох частинах світу". — завив Ніксон членам комісії.

Торкаючись економічних проблем в країнах Центральної Америки Р. Ніксон рекомендував опрацювання довгореченцевої економічної програми, яка значно допоможе зупинити похід комунізму і місцевих демагогів, які використовують нужду для своїх дрібних політичних цілей. Цю проблему використовують також закордонні комуністичні країни, зокрема Совєтський Союз, Куба, а тепер також Нікараґуа, що стала сателітом Москви в останньому часі.

Перемога марксистів в Ель Сальвадорі, на думку Ніксона, буде також перемогою Москви в цьому районі світу і допоможе їй створити ще одну комуністичну базу в Америці з безпосередньою загрозою для Мехіко й інших країн Центральної Америки.

Ніксон передбачає, що така економічна програма коштуватиме багато більше як плян Маршалла для Европи, але ЗСА мусять піти тим шляхом, якщо хочуть забезпечити народи Латинської Америки і ЗСА від комуністичної загрози і домінації.

ПОБОЮЮТЬСЯ ДВОПОДІЛУ ЛИВАНУ

Бейрут, Ливан. — Непорозуміння, які вже віддавна існували між ливанським урядом і мусулманськими друзами, став ненадійно для багатьох політиків світу, в тому числі американських речників, ще одною поважною перешкодою на шляху до замирення в Ливані, привернення авторитету тамошньому урядові і припинення громадянської війни.

Лідер так званих друзів Валід Джумблят заскочив усіх новою пропозицією про двоподіл Ливану і створення окремої держави, яка забезпечувала б інтереси ливанських мусулманів, або, як кажуть політичні спостерігачі, інтереси Сирії, яка, як відомо, заступає інтереси Совєтського Союзу в цьому районі світу, отримуючи за це в рекомпенсату модерну зброю і мілітарну та економічну допомогу від СССР.

В. Джумблят і його прихильники, не зважаючи на мирні ініціятиви ЗСА й інших західніх та деяких арабських держав, проголосив створення тимчасового уряду, який, очевидно, не визнає уряду президента Аміна Ґемаєля. При тому Джумблят проголосив, що його ідею підтримує також частина урядових вояків. Використовуючи нагоду зустрічі з кількома кореспондентами, Джумблят заявив, що понад 600 старшин і вояків вже перейшли на його сторону. Речники уряду президента Ґемаєля заперечили твердження друзів, кажучи, що від часу громадянської війни тільки 80 вояків і два старшини здизертували до друзів. Фарук Джабре, дорадник президента Ґемаєля закинув Джублятові зраду батьківщини і намір розколоти країну на дві сепаратні держави і рівночасно заповів, що армійські частини самі, а якщо буде треба з допомогою інших держав, зліквідують „зраду в зародку".

В політичних колах Заходу існує переконання, що плян про створення уряду друзів і суґестія про двоподіл країни зродилася в Дамаску, або навіть в Москві.

Е. Кач критикує ОН і СССР

Москва. — Офіційне пресове агентство Совєтського Союзу ТАСС обвинуватило в четвер, 29-го вересня, посадника Ню Йорку Кача в „брехливому нападі на ОН, безпрецедентному у своїй грубості".

ТАСС процитувало Кача, який ніби мав сказати, що „ОН — це помийна яма"

ТАСС також заявило, що багато людей обурені такими висловами, які, як заявило агентство, „походять від імперіялістичної зневаги і непошани ОН" з боку Уряду президента Реґена.

Посадник Кач зробив свої завваги в понеділок, коли його спитали, чи ОН повинна залишитися в Ню Йорку. Суперечка розгорілася після того, як стейти Ню Йорк і Ню Джерзі, відповідаючи на збиття совєтськими військовими винищувачами корейського цивільного пасажирського літака і загибелі при тому 269 осіб 1-го вересня, закрили свої летовища для приземлення совєтського літака, який мав привезти совєтського міністра закордонних справ Андрея Ґромико на Генеральну асамблею ОН. Ґромико відмовився від приїзду.

Коли Кача повідомили про совєтську критику його заяви, він відповів нагадуванням про замучення і розстріли мільйонів людей в Совєтському Союзі в тюрмах і на засланнях, тобто в колосальному ҐУЛаґу.

Кач заявив: „Совєтський Союз критикує мене? Ця країна є одним суцільним ҐУЛаґом. Від 1917 року вона вбила 50 мільйонів своїх власних громадян. А я повинен бути ввічливий? Чи я повинен просто стояти збоку і дивитися, як процвітає аморальність в ОН? Не я.

Я назвав ОН помийною ямою. Чи це дійсно так страшно в порівнянні з тим, що там відбувається? Совєтський Зоюз надає тон. А інші члени ОН безвольні або в ролі деспотичних, тоталітарних режимів проводять дії, які заслуговують на осуд.

Наприклад, Іран винищує народ багаїв. Це дуже добрий народ. Їх релігія прекрасна. Але Іран вбиває дітей так само, як дорослих. Чи це не повинно бути предметом засудження в ОН?

Але так не є. Чому? Тому, що це не є в інтересах багатьох країн, які поступають так само під проводом Совєтського Союзу".

Посадник Кач заявив також, що він відноситься з повагою і пошаною до делеґатів ОН як окремих осіб.

БІЛИЙ ДІМ ВІДПОВІВ АНДРОПОВУ

Вашінгтон. — Білий Дім поміркованим і спокійним тоном відповів на обвинувачення совєтським лідером Юрієм Андроповим Адміністрації президента Роналда Реґена.

В заяві Білого Дому сказано, що, хоч ЗСА і Совєтський Союз розходяться в багатьох основних питаннях, „ми свідомі того, що мусимо жити разом на одній плянеті та що мир є необхідний людству, якщо воно хоче продовжувати існувати".

Як відомо, Андопов у своєму особистому зверненні минулої середи відкинув нові пропозиції президента Реґена про контролю озброєння, повторив совєтські обвинувачення, що збитий совєтськими військовими винищувачами південнокорейський пасажирський літак виконував шпигунське завдання та поставив сумнів взагалі, чи будь-яка угода є можлива з Адміністрацією Реґена.

Заява Білого Дому, прочитана речником Леррі Спіксом, була подібна до примирливої відповіді Державного департаменту, опублікованої минулої середи. Білий Дім стверджує, що заява Андропова „є глибоко розчаровуючою тому, що в ній немає вказівок на конкретні кроки, які зменшили б напруження і провадили до миру у світі".

Рішення відповісти у примирливому тоні було прийняте Білим Домом і Державним департаментом згідно з закликами до миру у виступі Президента перед Генеральною асамблеєю ОН у понеділок, 26-го вересня.

Відповідаючи на заяву Андропова, Білий Дім заявив: „Ми не скриваємо нашого погляду на природу совєтської системи і небезпеки для світу з боку совєтської політики і багатьох дій. Совєтські лідери зі свого боку, ніколи не були стримані у висловах про нас. Але в той час, як ми глибоко розходимося в питаннях, як повинно бути організоване суспільство, щоб захистити права людини, забезпечити справедливість і осягнути добробут, ми свідомі того, що ми мусимо жити на тій самій плянеті та що мир є необхідний для того, щоб людство продовжувало існувати".

В АМЕРИЦІ

ЗАСУДЖЕННЯ СОВЄТСЬКИМ лідером Юрієм Андроповим промови президента Роналда Реґена, яку він виголосив на форумі Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй, викликало гіркий посмак в багатьох політиків на Заході і розчарування у Білому Домі, бо навіть ліберальні політики і політичні спостерігачі та аналітики вважали, що виступ Президента був дуже поміркований і далекойдучий, зокрема, якщо йдеться про справу роззброєння і редукцію міжконтинентальних нуклеарних ракет. Заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс намагався притишити загальне розчарування заявою Ю. Андропова кажучи, що це, мовляв, може не були остаточні рішення совєтського лідера. При тому він додав, що „ми живемо в одному світі разом з ними і забезпечення миру є першою передумовою такого існування".

СЕНАТОР БЕРРІ ҐОЛДВОТЕР, республіканецль з Арізони, висловився проти астрономічних витрат на передвиборчу і виборчу кампанію кандидатів на президента, як також інших виборних осіб. Він думає, що Конґрес повинен прийняти якийсь законопроєкт, що реґулював би надмірні витрати президентських кандидатів які переходять всякі межі, і в очах інших країн ЗСА виглядають, як країна, у якій за гроші можна купити все, включно з постом президента. „Ми мусимо доказати, що виборне становище не є на продаж", — завив Ґолдвотер і що на високі пости в Уряді, Сенаті і Палаті Репрезентантів мусять кандидувати відповідні особи, передусім кваліфіковані для ведення політики великої держави, якою є сьогодні З'єднані Стейти Америки.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН прийняв в кінці минулого тижня на розмову єгипетського президента Госні Мубарака і обговорив з ним дві найважливіші справи: нову ситуацію в Ливані, яка створилася після припинення боїв між друзами і християнською міліцією та реґулярними військовими частинами і нову ініціятиву Р. Реґена про мирну розв'язку ливанського питання. Розмовляючи з кореспондентами, Г. Мубарак заявив, що він під час свого побуту в ЗСА порушуватиме у розмовах з урядовими речниками також нерозв'язане питання палестинців і відтягнення з Ливану ізраїльських та сирійських військових частин, які, на його думку тільки комплікують цілу ситуацію.

КОЛИШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ секретар, а тепер голова президентської спеціяльної комісії для справ Центральної Америки Генрі Кіссінджер заявив кореспондентам, що його комісія вже випрацювала детальний плян поїздок членів комісії до шістьох країн Латинської Америки, які розпічнуться вже 9-го жовтня ц.р. Передбачені також розмови з речниками нікараґуанського прокомуністичного уряду і зустріч з марксистськими партизанами в Ель Сальвадорі. Кіссінджер при тому заперечив, що він особисто вестиме якісь переговори в імені Уряду ЗСА в Центральній Америці, про які вже від двох тижнів інформують американську спільноту засоби масової інформації. „Я особисто не буду анґажуватися в жадні розмови чи переговори, а тільки буду координувати працю шістьох груп", — заявив Кіссінджер журналістам.

КОНҐРЕС БІЛЬШІСТЮ голосів проголосував за встановлення окремої радіостанції, передачі якої будуть вестися еспанською мовою до Куби й інших країн Центральної Америки. „Радіо Марті", встановлення якого викликали раніше різні контроверсії в Сенаті і Палаті Репрезентантів, стане дійсністю з хвилиною як законопроєкт проголосований в Конґресі голосами 302 проти 109, підпише президент Роналд Реґен. Сенат прийняв вже цей законопроєкт раніше, так, що вже нічого не стоїть на перешкоді започаткування передач, які, як нахваляється Фідель Кастро, Куба буде інтенсивно заглушувати, як зрештою роблять це всі комуністичні країни у проводі із Совєтським Союзом, боючись голосу правди, хоч, як кажуть аналітики, самі передають такі передачі на багатьох мовах світу.

ЕЛІЗБЕТ ДОЛ, СЕКРЕТАР Департаменту транспортації, виступає тепер чимраз частіше публічно в обороні політики Адміністрації президента Роналда Реґена. Політичні спостерігачі кажуть, що Р. Реґен, заки проголосить свою кандидатуру на перевибір, хоче полагодити існуючий між його Адміністрацією і жіночими рухами та організаціями конфлікт, а для цього найкраще надається Е. Дол, яка має широкі зв'язки з жіноцтвом ще з давніх часів, коли вона була тільки дружиною впливового сенатора Роберта Дола, теперішнього голови сенатської Фінансової комісії, і не займала жадного урядового становища.

У СВІТІ

ЛИВАН ЗРОБИВ свої перші кроки до встановлення відносно нормального ходу життя в країні, відкривши в четвер, 26-го вересня, бейрутське міжнародне летовище вперше за минулий місяць. Комітет безпеки, який складається з представників різних ливанських воюючих фракцій, погодився на те, щоб більше не обстрілювати летовища та відкрити його для цивільного летунства. Бейрутське летовище, яке захищає американська морська піхота, було закрите 28-го серпня в наслідок обстрілу його артилерією мусулманських друзів.

УРЯД БРИТАНІЇ ДАВ одному із членів совєтської торговельної делеґації тиждень часу, щоб він покинув Британію, обвинувачуючи його в діяльності несумісній з його положенням", що дипломатичною мовою означає „за шпигунство". Офіційний представник відмовився сказати, чи справа совєтського службовця Васілія Йонова, пов'язана зі справою Майкла Джана Беттейні, службовця британської розвідки, якого обвинуватили 10 днів тому у спробах передати секрети уряду. Йонов, який перебував у Британії від квітня 1981 року, є дев'ятим совєтським громадянином, видаленим за останні два роки. Три тижні тому уряд Ірляндії вигнав трьох совєтських урядовців, включно з двома дипломатами. Урядові джерела в Дубліні говорять, що видалені були пов'язані зі шпигунством у Британії та інших країнах за межами Ірляндії.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ПОВІДОМИВ про страту шістьох осіб, засуджених за шпигунство в користь Тайвану. В іншому повідомленні з Китаю говориться, що 11-го жовтня збереться Центральний комітет китайської комуністичної партії та розгляне питання кампанії чистки своїх рядів від „лівих", які ставлять опір змінам. Генеральний секретар партії Гу Яопанг заявив дилеґації японської соціялістичної партії, що його партія обговорить майбутню трьохтисячну чистку 40-мільйонної комуністичної партії Китаю і опублікування відповідного документу про цю чистку. Офіційно Китай заявляє, що це буде чистка, і ці, що будуть змушені покинути ряди партії, не будуть карані ні заслані. Кампанія чистки спрямована проти 10 мільйонів членів, які вступили в партію під час „культурної революції" та ставлять опір курсові змін, який проводить теперішнє керівництво.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II відкрив у четвер, 28-го вересня, загальний синод єпископів, шосту таку зустріч після Другого Ватиканського Собору, який вирішив у 1965 році оснувати синод як постійну установу Католицької Церкви. На цьогорічній зустрічі присутні понад 200 кардиналів, архиєпископів і єпископів. Синод скликаний для обговорення питання „покаяння і примирення в місії Церкви". Чикаґський кардинал Джозеф Бернардин заявив, що крайові з'їзди єпископів і Папа вирішили підкреслити важливість обговорення тайни покаяння і загальний спад числа католиків, які ходять до сповіді. „Спад у західньому світі став драматичним", — заявив кардинал Бернардин. В Синоді беруть також участь Владики Максим Германюк і Стефан Сулик та Архиєпископи Мирослав Марусин і Мирослав Любачівський.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Нарешті розкусили

Відомий нюаркський щоденник ,,Стар-Леджер" 29-го вересня ц. р. помістив на першій сторінці звідомлення, написане Робертом Рудольфом, про рішення федерального суду в справі денатуралізації литовця Юзаса Кунґиса, якого обвинувачували американські судові власті в коляборації з німцями та нищенні жидів під час Другої світової війни в Литві.

Згаданий литовець обстоював свою невинність і твердив, що під час війни він був членом Литовського руху спротиву і боровся проти німецької і совєтської окупації Литви.

Федеральний суддя Дикинсон Дебевуаз видав 104-сторінкову судову опінію, відкидаючи домагання Департаменту справедливости відібрати американське горожанство Ю. Кунґисові, що означало б евентуальне депортування до Литви на очевидну смерть.

Серед мотивів свого рішення суддя Дебевуаз навів різні причини, між ними те, що т. зв. ,,совєтські докази" проти Кунґиса є ,,недостатніми" і що переслухання свідків в СССР є в руках КҐБ.

Згаданий суддя у своїй судовій опінії сказав, що ,,совєтська система судівництва спрямована на спрепарування доказів і для отримання результатів, які мають допомогти поширенню важливих політичних цілей совєтського уряду навіть коштом справедливости". Він також критикував відомий факт, що совєтські прокуратори діють рівночасно як суді і як прокуратори, що суперечить основним засадам американської юриспруденції. Не забув суддя скритикувати Бюро спеціяльних інвестиґацій при Департаменті справедливости у Вашінґтоні за ,,надзвичайні зусилля співпраці із совєтськими властями". Це Бюро збирало ,,документацію" про здогадних ,,коляборантів" та відшукувало і ,,підготовляло" свідків, свідчення яких передавано відтак Департаментові справедливости для судових доходжень і процесів денатуралізації здогадних німецьких ,,коляборантів", які живуть в Америці.

Ця совєтсько-американська ,,співпраця" у вишукуванні німецьких ,,коляборантів" датується від 1979 року, коли тодішній американський генеральний прокуратор Бенджамін Сівілетті повернувся з поїздки по СССР і заявив, що совєтський уряд ,,дав сильну і повну запоруку допомагати ЗСА вишукати, розслідити і депортувати доказаних учасників у нацистських жорстокостях".

Що совєтсько-московський ,,інтерес" в шуканні і переслідуванні здогадних ,,воєнних злочинців" є політично мотивованим, це цілком ясне і недвозначне.

Нам мало відомо, щоб це негідне ,,полювання" на ,,коляборантів" з допомогою совєтської брехні і шантажу будьколи вполювало росіянина. Натомість серед цих обвинувачених є українці, білоруси, литовці, лотиші, естонці, поляки і румуни, бо ці жертви походять з народів, які є ворожо наставлені до московсько-большевицької імперії і борються за її повалення. Одним з пояснень питання, чому большевицька Москва не атакує росіян закордоном, є те, що російські еміґранти, хоч і критикують совєтський режим, але вони не змагають до повалення цього режиму, бо цей режим в корені є російським режимом.

Якщо допустити, що т. зв. допоміжна поліція, зорганізована в неросійських країнах СССР німецько-нацистською адміністрацією, винна в коляборації, то тоді також поліція у властивій Росії повинна бути в цій категорії. Росіяни навіть створили були ,,малу республіку" та ,,Російську Освободітельную Армію" під командою генерала Андрея Власова. Якщо Москва твердить, що вся допоміжна поліція була співучасниками нищення жидів і взагалі населення в окупованих країнах, то чому не згадується про російських ,,коляборантів"?

Українська громада в Америці і Канаді, де совєтські впливи намагаються вносити хаос своїми підривними діями-шантажами, — надзвичайно занепокоєна цією ,,ловитвою коляборантів", бо жертвами цієї несправедливости померли передчасно Володимир Осідач, Михайло Деркач та Михайло Попчук, який поповнив самогубство радше ніж бути виданим евентуально совєтам в руки, хоч йому не доказано жадної вини.

Тому рішення федерального судді про відкинення совєтських ,,свідчень" є надзвичайно доброю річчю, бо доводить, що серед американських судових кадрів є люди, які теоретично і практично дотримуються засад, що підсудному належить священне право вважатися невинним, аж поки суд доведе йому його провину. Совєти роблять навпаки — вони засуджують людей не за їх промахи чи переступи, а за їх політичне наставлення, за ,,вредний образ мислей". Бо не всі ті поліцисти, які служили при різних національних поліційних відділах під час німецької окупації відносних країн, були ,,злочинцями" чи ,,мордували жидів".

Хочемо вірити, що рішення судді Дикинсона Дебевуаза в Нюарку, яким відкинуто совєтські ,,свідчення" проти здогадних коляборантів — теперішних американських громадян, — буде мати спасенний вплив на дальші інвестиґації, а головне — покаже американському народові політичний шантаж Москви у вільній Америці.

Ярослав Курдидик

НЕВИПОВІДЖЕНІ ВІЙНИ

Із історії воєн знаємо, що всі війни більшої чи теж меншої засяжности завжди розпочиналися і проходили після т. зв. формального виповідження війни противникові. Тепер доводиться ствердити, що це не завжди так. Деякі війни розпочалися і тривають, ведуть навіть до великих матеріяльних втрат і жертв в людях, але їх здебільшого називається ,,збройними втручаннями" або мілітарним допомаганням своїм союзникам.

Досі нам відомі три такого роду інтервенції. Вони вже тривають довгий час і в них заанґажовані численні збройні сили, але досі не довелося натрапити згадки про оголошення цих воєн. Це Афганістан, Близький Схід і Центральна Америка. З-поміж цих воєн Афганістан відійшов дещо в тінь, Близький Схід приковує тепер до себе повністю увагу міжнародних засобів масової інформації, так що Центральна Америка, хоч і найвагоміша для ЗСА своїм геополітичним положенням, начебто сходить на друге місце.

Коли проаналізувати сучасну ситуацію, мілітарна активність у Центральній Америці далеко відбігає від того, щоб її (як це роблять деякі речники) порівнювати до війни у В'єтнамі, але об'єктивно говорячи, цей обшир набирає щораз то більше характеристики більшої і затяжнішої війни. Після нещодавніх маневрів, що проходили кілька місяців тому у Караїбському обширі, в яких брало участь понад 70 морських одиниць різноманітного бойового й допоміжного призначення (починаючи від авіоносців, крейсерів, міноловців, десантних і допоміжних кораблів), то теперішні маневри, що проходять в Гондурасі, можна інтерпретувати по-різному.

На пресовій конференції президент Реґен, коли його запитали про згадані маневри, заявив, що, мовляв, американські маневри слід уважати за ,,звичайну рутину", які в залежності до потреби проходять у різних географічних обширах, а в Латинській Америці — починаючи з 1965 року.

А тепер декілька фактів про останні маневри в Гондурасі: Американська фльота подала, що на 22 бойових і допоміжних кораблях є разом 17 000 старшин і моряків. Це три окремо діючі групи, які оперують на Тихому океані і Караїбському обширі з обох боків побережжя Нікараґуа і Ель Сальвадору. Центральна важливість усіх дій зосереджується довкола двох авіоносців — ,,Корал Сі" і ,,Ренджерс'. Вміжчасі до союзницького Гондурасу, що сусідує з Нікараґуа і Ель Сальвадором, до гондураського війська послано 15 000 осіб, які беруть участь у цих операціях, і прибуло 5 000 американського війська та морської піхоти, вивінуваних повністю усією модерною зброєю. Уся ця морська армада і сухопутні війська беруть участь у цих маневрах, які мають криптонім ,,Операції Біґ Пайн II".

На особливу увагу заслуговує факт, що у цих маневрах співдіє зовсім новий елемент, що надав їм окремого виміру. Сюди слід врахувати 12 000 ,,підпільного війська" що користується підтримкою Сі-Ай-Ей. Його основні бази містяться в Гондурасі, Коста Ріка і на території самої Нікараґуа. На основі міродайних розвідчих інформацій, це одна із найбільш контроверсійних парамілітарних операцій від часу, коли Сі-Ай-Ей перевела була подібну дію 20 років тому в Ляосі. Оборонна Розвідча Аґенція заявляє, що про успіх операцій цієї дії із ,,підпільним військом" рішатиме в однаковій мірі підтримка населення із середини та з-зовні. Нікараґуа до теперішної своєї 25 000 армії намагається нашвидкоруч змобілізувати стільки ж резервістів.

Найбільшою і найкраще вишколеною групою Сі-Ай-Ей так званим Нікараґуанським Демократичним Фронтом командує полковник Е. Бермудез, колишній військовий атташе у ЗСА. Південний фронт повстанців АРДЕ (Демократичний революційний альянс) є під командуванням колись леґендарного ,,командира Зеро — Едена Пастора", що був одним з чільних основників уряду сандіністів. Він, коли побачив, що Нікараґуа змінила диктатуру Самози на ще гіршу диктатуру комуністів, — виступив з неї і тепер поборює її із повною посвятою і відданістю місцевого патріота.

Вже декілька разів доводилося зустрічати навіть і у вельми поважних журналах, що чи не найкращою розв'язкою з усіх теперіш-

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Софія Ротару очарувала Монтреаль

Восени 1982 року київський ансамбль ,,Кобза" — один з найкращих українських вокально-інструментальних ансамблів — загостив до Канади з концертовим турне. В серпні 1983 року ще одна зірка української естрадної сцени вперше виступила на терені північної Америки.

Співачка Софія Ротару, визначний виконавець української легкої музики, широко відома не тільки в Совєтському Союзі, але по цілій Европі. Виступала вона на різних европейських сценах, головно при супроводі українського вокально-інструментального ансамблю ,,Червона Рута", яким керує її чоловік Анатолій Євдокименко (сам він грає на трубці). На поселеннях вона нам відома з кількох платівок (переважно випусків совєтської фірми ,,Мелодія") перш за все як виконавець незабутніх пісень покійного Володимира Івасюка. Хоч співає вона в різних мовах, наприклад, в молдавській, румунській, російській і інших (це, очевидно, вимагає її ,,відповідальність" ,,народної артистки СССР"), українські пісні, — а особливо пісні Івасюка, принесли їй славу.

Софія Ротару та ансамбль ,,Червона Рута" виступали в Монтреалі щоденно протягом цілого місяця серпня. Концерти відбувалися в совєтському павільйоні, як частина програми монтреальського фестивалю, ,,Man and his World", який відбувається щороку в цей час. Як можна було сподіватися, адміністратори павільйону допильнували того, щоб всюди панувала комуністична пропаганда. ,,Українська виставка" зображувала ,,задоволений трудящий народ", який радо обробляє чорнозем чи завзято працює у фабриках під надзірним оком ,,старшого брата". Виставки народної творчости були повні експонатів ,,радянського фолкльору", чи то кераміка, вишивка, чи образотворче мистецтво. Не бракувало і пропагандивної літератури у формі книжок і брошур, пересиченої фальшивими інформаціями про історію України, українське мистецтво і літературу. Щогодини висвітлювали фільм про ,,життя в українській республіці", а при вході до ,,української виставки" був червоно-синій прапор!

В цій непривітній атмосфері українці, які спеціяльно прибули, щоб послухати Софію Ротару та ,,Червону Руту", почали тратити надію, що в їхньому репертуарі буде взагалі що-будь українське. Зате, на превелику радість українських слухачів, репертуар Софії Ротару і ,,Червоної Рути" складався головно з українських пісень.

Кожного дня відбувалися два одногодинні виступи. Перша година — концерт ,,Червона Рута". Ансамбль складається з сімох членів (на жаль, через те, що не було програмки, неможливо їх вичислити поіменно): співачки-скрипалістки і скрипаля, який також грав на трубці і дутих інструментах. ,,Червона Рута" виконала 10 українських народних і сучасних пісень, як також дві молдавські пісні. Блискуча техніка інструменталістів, глибоке розуміння і виконання репертуару та надзвичайні вокальні здібності вокалістів захопили публіку. Аранжеровка музичного керівника ансамблю — Анатолія Євдокименка (він сам вже не виступає з ансамблем) відзначається мінливістю інструментальних кольєрів та багатою гармонією. У в'язанці, якою починається виступ, чуємо ,,перекликуваня гітари, трубки, скрипки і клявіатур, які зливаються у пишну звукову тканину.

У коротких, але ефектовних солях інструменталісти вміло виявляють свої великі технічні здібності, особливо в ,,коломийці", яка частково нагадує американську т. зв. ,,bluegrass" музику. Коли київська ,,Кобза" виділяється своєю блискучою вокальною поліфонією, ,,Червона Рута" застосовує цей ,,поліфонічний" стиль головно у своїх інструментальних переходах. Можна сказати, що до деякої міри, ,,Червона Рута" полягає більше на ,,віртуозній" грі одиниць, як ,,Кобза", де головне є віртуозність ансамблю як цілости. Було надзвичайно цікаво порівняти ці два передові українські ансамблі. Глибоке враження зробило на слухачів чутливе виконання відомої пісні ,,Їхав козак на війноньку" (тобто, ,,Їхав стрілець на війноньку" — слова, очевидно, змінені) на чотири голоси, спочатку ,,а капелля", а тоді зі співучастю інструментів (Ця аранжеровка, між іншим, дуже нагадувала вокальний стиль ,,Кобзи"). Треба завважити, що співачка-скрипалістка, яка виконувала головні вокальні партії, вирізнялася дуже приємним легким і гнучким меццо-сопрано. Але хоч виступ ,,Червоної Рути" був першорядним, слухачі нетерпеливо чекали на соковитий і привабливий альт Софії Ротару.

Її вхід на сцену в другій частині концерту викликав бурю оплесків. В кількох секундах Софія зачарувала слухачів не тільки першими тонами української сучасної пісні ,,Вперше" (слова і музика Миколи Лозового), але й своєю зовнішньою красою і поставою. Софія Ротару — не тільки співачка, але й артистка. Своєю мімікою і стриманими, але влучними рухами вона вміє передати будь-яке враження чи почування: радість, смуток, тривогу, страждання, любов. Легким поворотом обличчя, очима, вона намагається охопити всіх слухачів і зблизитися до них. Її інтерпретація переконлива,

(Продовження на ст. 4)

М. Данилишин

ПАНОРАМА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

На горизонті Латинської Америки відносини під кожним оглядом загострюються, а з цим посилюються внутрішні тертя в Чіле, Уруґваї та Перу, а інфляційно-економічні відносини в Арґентіні, Бразилії та Болівії набирають загрозливих розмірів, що спричинює невідрадне становище цих передових держав еспанського світу.

У Чіле десятилітня діяльність уряду ґенерала А. Піночета викликала серед населення певне незадоволення, що спричинило в Сант Яґо, Вальпараїсо, Віня дель Мар та в Концепціон ряд протестаційних демонстрацій, під час яких дійшло до збройної сутички, при чому були вбиті і ранені. В наслідок того ген. Авґусто Піночет перевів реорганізацію кабінету міністрів, заявляючи, що він докладе всіх зусиль, щоб втримати порядок до того часу, коли буде можливість перевести конституційні вибори. Зокрема ген. Піночет веде заходи для побудови нових кораблів, вкладаючи в це мільйонові суми долярів.

В Уруґваї рівнож ведеться протестаційна акція проти військового уряду, і робітники започаткували страйкові дії, домагаючись підвишки заробітної платні, при чому було кількадесят заарештованих. Тут уведено цензуру пресових звідомлень і закрито тижневики ,,Акі" та ,,Опінар", що їх видає опозиція. У Монтевідео до протестаційної акції приєдналися також торговельні підприємства, а централя робітничих синдикатів передала на руки міністра праці Л. Крісці меморандум, жадаючи амнестії для арештованих і конкретних кроків для усунення інфляції та безробіття.

У Перу група екстремістів спричинила вуличні заворушення, в яких було кілька убитих, поважне число поранених, а ще більше — арештованих. В столичному місті Лімі протестаційний страйк проголосило коло 30 тисяч банкових урядовців; страйкові заворушення були в місцевостях — Гуанкажо, Таблячака, Атінґа й Азакучо, де були також вбиті і ранені.

Міністер внутрішніх справ цієї країни Томас Борґе виїхав до Франції по позичку в сумі 120 мільйонів франків; окремо президент Карльос Нюнез виїхав до Вашінґтону теж у справі позички, що допоможе унормувати економічні труднощі, що їх переживає усе населення.

В Ель Сальвадорі в місцевостях Сан Міґель, Моразан і Ля Унійон на пограниччі з Гондурасом відбулася бойова сутичка з ,,екстремістами", в якій було понад 40 вбитих. Пресові звідомлення подають, що екстремісти знищили два мости на Ріо Ґранде, і тут заповідають дальші напади. Ці екстремісти отримують допомогу з Куби, яка, підсилена Совєтським Союзом, витрачає поважні суми на саботажну акцію у державах Латинської Америки.

У Болівії цього року позначується велика посуха, через що рільники домагаються, щоб уряд дав їм допомогу — довгореченцеві позики. Міністер Беньямін М. Гарб заявив, що уряд робить заходи перевести ,,аґрарну реформу", щоб забезпечити загрожені посухою провінції відповідними продуктами, головно насінням для посіву на наступний рік.

У Бразилії поглибилися економічні труднощі і серед населення зростає незадоволеня з великої дорожнечі. Стало тут відомо, що серед незадоволених діє велике число аґітаторів, які викликують заколоти й протести. Федеральний парлямент домагається від уряду приспішених заходів відносно нової позички в сумі 14,800 мільйонів долярів для скріплення державного бюджету, який і так дуже дефіцитний; теперішній губернатор Ріо де Жанейро Леонель Брізоля, послідовник Дж. Варґаса, є в опозиції до теперішнього уряду, тому він творить нову партію, ідеологічно не погоджуючись з діями уряду, який, на його думку, не відповідає гострим економічним потребам населення.

В Арґентіні за останніх п'ять місяців дорожнеча зросла потрійно. Зміна валюти тут не принесла ніякої поправи, бо всі грошові операції відбуваються на базі доляра, який далі має дві ціни - офіційну в ціні 12.10 пезів при продажі, а 12.90 пезів при купівлі доляра. На неофіційному ринку ціна доляра виносить 22,50 пезів при продажі, а 22,90 нових пезів при купівлі, але недостача долярів існує на обох ринках.

Загально ведуться пожвавлені передвиборчі активності до чергових виборів, які мають відбутися 30-го жовтня ц. р. До участи в них зголосилося 36 окремих партій. Заборгування Арґентини міжнародним банкам доходить до астрономічної висоти. Кандидати на пост президента, міністрів, губернаторів і депутатів мають у своїх програмах економічне оздоровлення країни, але сумнівно, чи вони мають вигляди на таке економічне оздоровлення. Ще менше виглядів є на успішну розв'язку прикордонних конфліктів з Чіле та з Великобританією, особливо щодо островів Мальвінас, на яких Англія плянує спорудити мілітарну базу Острови Фальклянд.

У найкращому стані перебуває Параґвай, який в дійсності не має економічних труднощів, а його досмертний президент ген. Строснер не має активної опозиції. На днях уряд Параґваю підписав остаточний договір з Арґентиною для побудови на ріці Парана ще одної гідростанції. На ріці Парані започатковано будову прикордонного мосту, який сполучить місто Пасадас (Арґентина) і місто Енкарнаціон (Параґвай). Довжина мосту виноситиме коло п'яти кілометрів, що значно піднесе туризм і Параґваю і Арґентини. В Арґентині туристичний осередок з водоспадом Іґвазу досі притягає велике число туристів, яке має ще збільшитися.

Українські скупчення у Південній Америці, не зважаючи на економічну скруту, приготовляються до належної участи в черговому Світовому Конґресі Вільних Українців у Канаді з надіями, що наша діяспора докладе всіх зусиль, щоб запланований СКВУ в Торонто відбувся з повним успіхом для користи нас усіх. Маємо бо ми, українці в діяспорі, дійсну місію в обороні історичних прав нашого українського народу, поневоленого, але нескореного.

Михайло Кучер

ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ

(До 145-ти років з дня смерти)

Після полтавської битви наша історія обернулась у ,,витоптаний пустир". Було моторошно тихо, глухо, порожньо. Погрожував колючками московський будяк.

І ось залунав сміх. Засміявся Іван Котляревський і зараз покрив його мокрим рядном Пантелеймон Куліш, який гостре і необ'єктивне слово роздавав щедро. У сміхові Котляревського П. Куліш побачив: ,,...ознаки глибокого падіння, брак самопошани".

Далеко не так і зовсім не так. Наша чергова програ видавалась остаточною. ,,Нас вирізували, вирубували на пні', але глибоко в землі лежало зерно, якого не сягнула сокира.

...Гетьманська Україна XVIII століття. Зникли рештки самостійности. І писав О. Пушкін:

,,Украйна глухо волновалась,
Друзья кровавой старины
Народной чаяли войны.
Тепер бы грянуть нам войною
На ненавистную Москву"...

...Полтава. Знищено кращі сили, розвіяно надії. Та пам'ятала козацька старшина Батурин, Лебедин, Ромен... І Шевченко:

Сулу в Ромні загатила
тільки старшинами
Козацькими... а такими,
Просто козаками,
Фінляндію засіяла... болота гатила.

Осторонь трагедії залишились живими у душі ,,гречкосії". Биті шляхи вели до Петербурґу. Імперія потребувала кріпаків тіла і душі. Рум'янцев пробував зневажити нашу освіту:... ,,так называемая Академия в Киеве". Не виховувала вона московських підлизників, готових працювати ,,на исправление народа".

Не ковтнув московського дурману Григорій Сковорода. Душа філософа обняла цілий світ, але виключила Московію. На історичних могилах проросли і заколосились козацькі літописи Величка, Гребінки, Самовидця. Вибухла концентрацією болю і жалю — ,,Історія Русів". Промовило козацьке республіканство. Друком Історія вийшла 1846 року за Миколи І. Історія зовнішньо ніби льояльна, але також автономна. Справжня позиція — цілком українська.

Гоголь, признавши, що ,,єдина святиня — це мова Пушкіна, як євангеліє для християн," — мусів передчасно померти...

І ось засміявся Котляревський. Чи знав він сам, що робить, що зробив, який поштовх дав? Можливо ні. Але дав цілющу воду ,,остаткам исчезающего наречия".

Були спроби зменшення значення І. Котляревського, постійні вказування на його службу російській імперії. А хіба П. Куліш не служив? ,,Колесо історії" котилося в бік Петербурґу. На своєму шляху воно торощило непевних і полохливих. Але не зачепило І. Котляревського. Він народився 1769 року; хату його знаємо з малюнку Шевченка. Тоді Полтава ще була кошовим містом. Отак велике село.

У кривавому попелі гинула Коліївщина. На півночі повстання Пугачова, проти якого кинено Суворова.

Котляревський вчився у полтавській духовній семінарії дев'ять років. Семінарія дала йому знання латинської і французької мов, очевидно також російської. ,,Енеїду" почав писати за свого вчителювання. У рамки Верґілієвої ,,Енеїди" нанесли меду українські бджоли. Дідич Парпура видрукував ,,Енеїду" власним коштом 1798 року. Із сторінок ,,Енеїди" промовило те, що може й пам'ятали, але говорити боялись. Влада помстилась. Котляревського позбавлено становища адьюнкта при командуванні корпуса і фактично вислано за межі України, в Литву.

У році 1812 Котляревський не мав жадного патріотичного запалу. З іменем Котляревського пов'язують так звану ,,липку котляревщину". З'явилась ,,плеяда" рабських наслідувачів ,,Енеїди" ,,під малороса". Мотто ,,варнякання під малороса", — було лучче руським поклонитись" — каяття за Полтаву.

Пушкінові ще було дозволено писати двозначності про Україну, але і він мусів написати каяття ,,Клеветникам России".

В. Капніст, автор ,,Оды на рабство", заснував у Полтаві ,,Дім для виховання бідних дворян", де вчив Котляревський. Тоді Костомарова переслідували за ,,сепаратизм". Відповів так: ,,сепаратизм — поліцейська термінологія".

В ,,Енеїді" Котляревського троянці перетворились у запорозьке військо. І заповіт: ,,будете люди, поки не будете цілувати ноги чиєсь постола".

Шевчено не цілком зрозумів ,,Енеїду". Видалась вона йому ,,сміховинкою на московський кшталт". Бурлеск не вкладався у пляни максималістів. Так виникла зайва боротьба з профанацією української культури. Одначе ,,молоросійство" виявилось живучим і знайшло пізніше собі місце в УССР. Одначе коріння котляревщини не слід шукати в Котляревському. Котляревщину створив ,,хохол", девізом якого було ,,хоч горщиком назви, тільки в піч не саджай".

Мало кому прийшло на думку пояснити, що таке бурлескна травестія і що вона дала початок українській літературі. Котляревський дав не тільки сміх, але й почуття національної гідности людини.

Відштовхувався від котляревщини і Квітка Основ'яненко: ,,є ще на світі православне християнство, що вміє і любить по-нашому".

Твори Котляревського вплинули і на відродження ,,українсько-руського" духу в Галичині, що признав Іван Франко.

За ,,Енеїдою" слідувала ,,Наталка Полтавка" і ,,Москаль Чарівник". Деякі критики ,,Енеїди" не зрозуміли двозначного гумору ,,Енеїди". У джерел нової української літератури б'ють вічно свіжі джерела римських клясиків, — казав Євген Сверстюк. Тоді латинську мову знали українці і читали римських клясиків в оригіналах.

Котляревському, першому українському письменникові, який писав живою українською мовою, поставлено у Полтаві пам'ятник.

Невиповіджені...

(Закінчення зі стор. 2)

ніх комплікацій у Центральній Америці була б повна бльокада Нікараґуа. Але бльокаду слід прийняти за відкритий акт війни, а Президент ЗСА заявляє що, мовляв, він сподівається, що до такої поважної ситуації таки не прийде.

Час однак діє, на жаль, у користь комуністичного закріплювання. В останніх трьох місяцях прибуло до Нікараґуа 14 кораблів з підмогою, шість з них були совєтські, а вісім — членів Варшавського Пакту. А хоч Нікараґуа заявляє, що ці кораблі привезли харчі та продукти для її промислової розбудови, то розвідка виявила, що на цих кораблях було теж доставлено 35 танків, 12 гавбиць, 25 опанцирених транспортовиків та 170 тягарівок, а в останньому часі у транспорті, що прибув зі Східньої Німеччини, доставлено було совєтське електронічно-комунікаційне обладнання, яке вже пущено в дію і перешкоджає глушінням гондураським мілітарним зв'язковим діям.

На згаданій пресовій конференції на запит одного журналіста, чи президент Реґен не думає, що в Центральній Америці може прийти до таких ускладнень, у яких ЗСА будуть примушені вислати сюди своє військо, Роналд Реґен відповів, що ні. І при цьому він сказав: „Як довго я є Президентом, Центральна Америка не буде втрачена".

В подяці Всевишньому за щасливе народження другого внука

Андрія Трувора

в дні 23-го серпня 1983 року, в Бабилоні, Лонґ Айленд, Н. Й., ми постановили зложити слідуючі жертви, на започаткування будови Церкви в Банялюці (Юґославії), (попередню знищила бомба і люди моляться лише у малій каплиці), — за апробатою Владики Славомира Мікльоша

по 1,000.00 дол. .... МИКОЛА ЦЕНКО — дідусь
по 1,000.00 дол. .... ОЛЕКСІЙ і МАРТА — родичі

Пляни будови погодився виконати БЕЗПЛАТНО п. інж. Мирослав Німців.

Додаткові жертви можна складати через ЗУАДК, 1319 В. Ліндлей Авеню, Філядельфія, Па. 19141 і будуть звільнені від податку.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ в Нюарку, Н. Дж.

повідомляє, що

в неділю, 16-го жовтня 1983 р., о год. 2:30 по пол. в залі „Чорноморської Січі" в Нюарку, Н. Дж.
680 Сенфорд Авеню

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

до участи в яких є запрошені і зобов'язані всі члени Окружної Управи, всі відділові урядовці та делеґати на 30-ту Конвенцію наступних Відділів:

14, 27, 37, 43, 65, 76, 133, 142, 152, 172, 214, 219, 234, 306 322, 340, 371, 413, 459, 490.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці.
3. Обговорення осінньої кампанії і загальних союзових справ.
4. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року.
5. Внески, побажання, запити і закриття зборів.

У зборах візьмуть участь:

Володимир Сохан, головний секретар УНС
д-р Нестор Олесницький, гол. контролер УНС
Андрій Кейбіда, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

РОМАН ЛАПИЧАК *секретар* — **ЮЛІЯН БАРАНЮК** *голова*
ВОЛОДИМИР БОЯРСЬКИЙ *касир* — **ВАСИЛЬ ГНАТІВ** *голова К. Комісії*

Клівленд і околиці!

В неділю, 23-го жовтня 1983 р., о год. 1:30 по пол. в залі Кредитової Кооперативи „Самопоміч"
при 6108 Стейт Ровд, ПАРМА, Огайо

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

Окружного Комітету Відділів УНСоюзу КЛІВЛЕНДСЬКОЇ ОКРУГИ

до участи в яких запрошені й зобов'язані урядовці, представники і конвенційні делеґати наступних Відділів:

18, 50, 71, 102, 108, 112, 115, 166, 180, 222, 233, 240, 251, 291, 295, 328, 334, 336, 346, 358, 364.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці.
3. Обговорення осінньої кампанії.
4. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року.
5. Обговорення загальних союзових справ.
6. Внески, запити і закриття зборів.

У нарадах візьмуть участь:

Д-р Іван Флис, головний предсідник УНС
Тарас Шмаґала, головний радний УНС

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Василь Ліщинецький, *голова* — **Роман Возьняк,** *секретар*

Чому українці підтримують кандидатуру Джана Іґена на посадника Філядельфії

Джан Іґен і Іван Одежинський

„Колиска американської свободи" — місто Філядельфія — вибиратиме в недалеких уже виборах нового посадника міста. Велика українська громада цього міста ніколи не мала належного їй заступництва в управі міста, ні значення поважного бльоку виборців, бо українські виборці не були належно зорганізовані, ні ціле во спрямовані.

Щоб змінити такий сумний стан нашої участи в політичному житті Філядельфії, активні члени Українського республіканського клюбу й українських професіоналістів і підприємців, створили Громадський комітет для підтримки кандидатури Джана Іґена у виборах 8-го листопада ц. р.

Маючи до вибору трьох кандидатів, наш комітет вважає, що Джан Іґен є для нашої громади найбільш сприємливий. Він є кандидатом Республіканської партії. Два інших кандидати-демократи. Вілсон Ґуд є ставлеником демократичної „машини", яка володіє нашим містом уже 34 роки й довела його до сумної „слави" найбруднішого міста в ЗСА, з найбільшим числом скоруптованих і суджених міських представників та з злочинством з одного боку й податковою системою, з другого боку, які примушують багато наших громадян і багато підприємств покидати наше місто.

Тома Леонард кандидує як незалежний демократ Він критикує ту демократичну „машину" нашого міста краще за всіх, бо був демократичним контрольором міста й знає ту „машину" всередини Але його шанси проти тієї „машини" слабі.

Ми рішили підтримати кандидатуру Джана Іґена, бо вважаємо, що час найвищий на зміну цілої адміністрації нашого міста.

Джан Іґен родовитий філядельфієць. Він знає значення важкої праці, самопожертви й посвяти, бо з розсильного хлопця філядельфійської біржі він вибився на становище предсідника ради директорів цієї фінансової інституції й розвинув її діяльність так, що створив станки праці для тисячі додаткових робітників.

Будучи сином бідних емігрантів з Ірляндії він також розуміє й відчуває недолю українців, рідний край яких, так само як Ірляндія, віками бореться за свою незалежність.

Обов'язком кожного виборця є голосувати на найліпшого кандидата, а обов'язком кожного українського виборця є ще й мати на увазі, чи даний кандидат матиме вирозуміння для наших особливих потреб. Таким кандидатом для українців міста Філядельфії наш громадський комітет вважає Джана Іґена.

Давно вже пора нашому молодому поколінню також законтактуватись і займати належні їм місця в політичному житті наших міст, стейтів і держави. Пора й нам разом з іншими національними й „меншинними" групами, мати своїх представників в адміністративних і професійних бюрах. Треба тільки відчинити двері до тих бюр. А багато тих дверей може відчинити нам такий кандидат як Джан Іґен, що став на порозі тих дверей в нашому місті. Якщо ми допоможемо йому своїми голосами переступити поріг до управи міста, то він зможе відкрити багато дверей для нас чи наших дітей.

В імені Громадського комітету для вибору Джана Іґена звертаємося до нашої громади з проханням піддержати нашу акцію та взяти активну участь у нашому бенкеті на честь нашого кандидата. Бенкет відбудеться в неділю, 9-го жовтня ц.р., в катедральній залі катедри Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії при Френклін і Бравн вулицях. Початок бенкету о год. 5-ій по полудні. У мистецькій частині бенкету виступлять наші славні „Волошки" та відома співачка Евеліна Белюць. Вступ на бенкет по 25 дол. від особи. Квитки можна набувати в крамницях „Космос" і „Оріон" та в „Тризубі".

На бенкеті матимете змогу теж пізнати ближче нашого кандидата на посадника нашого міста, щоб могти інтелігентно голосувати у виборах.

Іван Одежинський

З робітні Українського Гарварду

Каталог нових видань Гарвардского університету за осінь 1983 року подає три нові публікації Українського Наукового Інституту. Перша — це книжка Івана Павла Химки „Соціялізм в Галичині — поява польської демократії та українського радикалізму (1860-1890)", 253 ст., коштує 8.50 дол. в м'якій оправі. Зв'язок між націоналізмом і соціялізмом та хід політичного думання селянства та ремісників в Східній Европі, а зокрема в Галичині, є саме ті основні проблеми, розглянені в книжці. В ній подано багато джерельного матеріялу і цікаве про Драгоманова, Франка, Павлика й інших.

Наступна нова публікація УНІГУ — це праця Джеймса Мейса „Комунізм і дилеми національного визволення — національний комунізм в Совєтській Україні 1918-1933 років". Мейс розглядає розвиток українського комунізму з часів революції 1917 року аж до остаточного перехоплення влади Сталіном. Книжка розділена на на три частини, в яких описано процес розвитку національного комунізму в Совєтській Україні, думки і погляди українських теоретиків комунізму та історію приходу до влади і евентуальне знищення українського устрою, очоленого М. Скрипником. Книжка матиме коло 350 стор., появиться в жовтні цього року і коштуватиме приблизно 20 долярів.

Третя нова книжка Українського Наукового Інституту — це праця Ф. Сисина „Між Польщею та Україною — дилема Адама Кисіля, 1600—1653". Сисин аналізує урядову кар'єру Адама Кисіля та невдачі польської політики напередодні повстання Хмельницького. Кисіль відіграв ключеву ролю як посередник між польською шляхтою та українськими козаками, будучи сам видатним українським шляхтичем і рівнож службовцем уряду Речі-Посполитої. Невдалі спроби Кисіля помирити обидві сторони віддзеркалювали існуючу глибоку прогалину в політичних поглядах українців й поляків.

Ця книжка написана на базі нових архівних досліджень, які автор виконав в Польщі та в Совєтському Союзі. Гарвардський каталог видань твердить, що досліди Сисина є не тільки вкладом у науку про Східню Европу, але також важливою дискусією про ґенезу та властивості повстань та виникнення нових еліт. Книжка матиме приблизно 320 ст., появиться у листопаді ц.р. і коштуватиме 19.50 дол.

Інформації про ці нові книжки можна набути, пишучи до Фонду Катедр Українознавства в Кеймбриджі: Harvard University — Ukrainian Studies Fund, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass., 02138.

Ф К У

Олбанська округа вшанувала пам'ять жертв Великого голоду

Коговз, Н. Й. (І. Д.) — Голова Громадського Комітету Олбанської округи для вшанування жертв голоду в Україні 1933 року мґр Андрій Дурбак, відкрив жалобну академію 24-го вересня ц. р. в год. 7.12 вечора у залі Українського Клюбу в Коговзі. Він пригадав найбільш трагічну подію в історії України — Великий голодомор 1933 року, прочитав виїмки з Пастирського листа Митрополита Андрея Шептицького і галицьких Владик у справі голоду в Україні, та закликав стриматися від оплесків.

Голова мистецького товариства „Дзвін" у Ґлен Спей Тамара Лихолай продеклямувала поему В. Барки „Рельник", зворушливий „реквієм" про загибель селянської України. Вокальний терцет „Дзвону": Т. Лихолай, Р. Ґавур і А. Плескун проспівав „Боже, на землю нашу споглянь" О. Нижанківського у фортепіяновому супроводі мґр М. Літинської, а пізніше — Мо

(Закінчення на стор. 4)

Ділимося сумною вісткою, що дня 1-го жовтня 1983 року, нагло і несподівано, відійшов у Вічність на 64-му році життя

наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п. інж.

ВАСИЛЬ ГУДЬ

ПАРАСТАС в середу, 5-го жовтня 1983 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при 109 Іст Тейбор Рд. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в четвер, 6-го жовтня 1983 р., о год. 9-ій ранку з церкви Благовіщення Преч. Діви Марії в Мелровс Парк, Па. на український цвинтар на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Горем прибиті:
дружина — ЄЛИСАВЕТА
син — МИХАЙЛО
дочки —
ХРИСТИНА КОКС з чоловіком РОБЕРТОМ і дітьми
ЄЛИСАВЕТА БРОДЕРИК з чоловіком ТОМОЮ
брат — АНТІН з дружиною ІРЕНОЮ і дітьми в Польщі
сестри —
АННА СЕРЕДА з чоловіком ВАСИЛЕМ і дітьми
МАРІЯ ВОРОБІЙ з чоловіком ВАСИЛЕМ і дітьми

З болем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в середу, 28-го вересня 1983 року, відійшла у Вічність наша Найдорожча
ТЕТА, ВУЯНКА і СТРИЯНКА

бл. п.

КАТЕРИНА з ПАЮКІВ НИЖАНКОВСЬКА

вдова по бл. п. Олексі.

ПАНАХИДА — в четвер, 29-го вересня 1983 р., о год. 8:30 веч. у похоронному заведенні Adzima, Paradise Green Street, Stratford, Conn

ПОХОРОН — в п'ятницю, 30 вересня 1983 р., о год. 8:15 ранку з похоронного заведення до православної церкви Св. Марії, 10 Oakwood Street, Bridgeport, Conn., **а опісля на цвинтар** Zion Cemetery, Hartford, Conn.

В глибокому смутку:
братанка — СОФІЯ СКОПОЗДРА з мужем СТЕПАНОМ, дітьми і внуками
сестрінка — ТАТЯНА КОТИК СТЕПАНОВИЧ з мужем ОСТАПОМ
племінник — ЗЕНОН НИЖАНКОВСЬКИЙ
і ближча та дальша Родина

ПОДЯКА

Несподіваний і так болючий для нас відхід нашого Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

Миколи Валеріяновича Савицького

в дні 8-го березня 1983 р. залишив нас довго неспроможними погодитися з думкою, що Його вже немає між нами, а в слід за цим належно подякувати усім тим, незлічимим Рідним, Приятелям, Пластовим Друзям і Знайомим, які стали поруч нас в тому найважчому для нас часі.

Тому тепер цією дорогою бажаємо висловити прилюдно Їм усім нашу подяку.

В першу чергу наша найсердечніша подяка іде до членів ближчої і дальшої Родини, які зблизька і далека приїхали, не жаліючи трудів, щоб попрощати улюбленого Кузена, Шваґра і Вуйка — шанованого Сеніора нашого роду.

Ми невимовно вдячні о. крилошанинові Любомирові Мудрому, духовному приятелеві нашої родини за Панахиди, прощальну Службу Божу і глибокі, повні зрозуміння для нашої втрати слова проповіді. О. Протопресвітерові Артемові Селепині за похоронні відправи в церкві св. Андрія Первозванного і при гробі Покійного, у тому обряді, в якому наш Найдорожчий був вихований.

Не менше вдячні ми ред. Ользі Кузьмович, яка своїми словами викликала в усіх нас, зібраних на прощальній тризні, ясну і теплу сильветку Покійного та допомогла згадати шляхетність Його характеру, доброту і відданість родині.

Особливо зі щирим зворушенням зустріли ми широкий відгук на смерть нашого Батька, приятеля Українського Пласту, серед наших Друзів-Пластунів, які поспішили допомогти нам своєю сердечністю і участю у всіх похоронних відправах, як також зложили замість квітів датки на пластовий журнал „Юнак".

Безчисленні Друзі і Знайомі нашої родини і Покійного були з нами у ті березневі дні нашого горя і розлуки, а їхня присутність, теплі та щирі листи і щедрість у датках на Служби Божі та різні добродійні цілі, була для нас найкращим доказом скільки любови і пошани мав наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь, не лише як сеніор нашої родини, але як людина та член української спільноти. Висловлення в цей спосіб своїх почувань, ми їм не забудемо. Усі вони дали нам можливість із перспективи часу від цих важких днів, оцінити ту незаступиму втрату, яку ми зазнали, але і також людську сердечність, яка нас в тому часі окружила.

За неї, ми певні, Господь відплатить усім сторицею.

МАРІЯ — дружина
АННА і РОМАН АЛИСЬКЕВИЧІ
МАРТА і ОРЕСТ КАЧМАРСЬКІ
і ЮРІЙ з ХРИСТЕЮ — діти

На ФОНД УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

П. Анна Алиськевич, Аля Бібей, Ірина і Кирило Григорович, Олена і Лев Дудіни, д-р Степан і Люба Іванчуки, Франц Карльос, Олена та Ігор Кватковські, Ліда і Василь Кий, Лариса і Мирослав Кий, Оксана і інж. Орест Клюфаси, д-р Мирон і Ольга Кравчуки, Христина і Марко Люїзі, Христя та Іван Плюта, Фрідерік та Рута фон Реінке, Марія і Богдан Робаки, д-р Ліда Сеницька, д-р Роман і Галина Сосенки, Люба і Володимир Федун, Ангелина і Богдан Федун, Катерина і Юрій Федун, Ліда і Олексій Черниченки, проф. Гайнріх і д-р Марія Шноси.

Разом $1,380.00

На ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „ЮНАК"

Марта і Нестор Базарко, Галя Гірняк, Ольга Качмарська, ред. Ольга Кузьмович, Олена і Юрій Кузьмич, Христя і Ричард Леонард, Володимир Мацик, д-р Галя Скорецька, Василь і Марія Тершаковець, Юрій і Христина Ференцевич.

Разом $580.00

На УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку

Орест і Орися Дацьків, Степанія і Осип Іванчуки, Юлія Сквіртнянська, Марія і Ярослав Томоруґ, Евстахія і Степан Шугани, д-р Остап і Віра Тершаковець, Ярослава Яросевич.

Разом $395.00

На ВИДАННЯ КНИЖКИ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТИ З НАГОДИ 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ

Люба Артимишин, Марія Барагура, Марія Даниш, Степанія Диба, Ірина Гошовська, Володимира Івануса, Марія Карпевич, Бронислава Коваль, Ірина Комар, Дарія Костів, Поля і Володимир Книш, Осипа Лень, Марія Палідвор, Христя Навроцька, Оксана Рак, Люба Раковська, Іванна Рожанковська, Марія Ржепецька, ред. Уляна Старосольська, Евгенія Тріска. Управа 64-го Відділу СУА, Дарія Цвіль.

Разом $285.00

На СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД СУА
Анна Алиськевич, Н. Н.

Разом $300.00

На ПРЕСОВИЙ ФОНД „НАШОГО ЖИТТЯ"

Ірина Качмарська, Леся Кіршак, Олена і інж. Володимир Шиприкевичі.

50.00 дол.

На ПРАВОСЛАВНУ АВТОКЕФАЛЬНУ ЦЕРКВУ СВ. ТРОЙЦІ в Ню Йорку і на УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ в Гантері

Людмила Морозова, Стася і інж. Евген Нольдени.

Разом $100.00

Все разом зложено $3,090.00

На ШПИТАЛЬ в ҐЛЕН КОВ пожертвували:

Родина І. Аппел, д-р Гольм Андерсон, родина Е. Діяз, д-р І. П. Дельґадо, родина М. Мінікоззі, родина Б. Рабчук.

На ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ зложили:

Еллен Абрансон, Джін Альфано, Карен і Рой Андерсон, Анна Алиськевич, Франціска Беляско, Аля Бібей, Анастазія Бродін, Петруся Бреді, Маврін Веллен, Ірина Гарматій, родина Головінських, Мішел Ґуідо, д-р Степан і Люба Іванчуки, проф. Ярослав і Стефа Іванчук, Ольга Качмарська, Анна Качмарська, Бетті Коллігс, Поля і Володимир Книш, д-р Василь і Софія Леви, Ліна Ленаполі, Христя і Ричард Леонард, родина Люїзі, Кен Мейди, Юрій і Віра Маївські, Марія Мек-Ґрет, Джек Мерлей, Андрій і Юлія Пейджі, Ірена і Микола Пітули, Ріта Повер, Вільма Рапп, Серафема Рекшинська, Едіт і Богдан Рекшинські, Омеляна і інж. Роман Рогожі, д-р Льоренцо Сеніссі, Ольга Сосенко, Ярослава Стасюк, д-р Тиміш і Марія Трусевичі, Люба і Володимир Федун, Ангелина і Богдан Федун, Тереса Фіннін, Леа Фрідман, д-р Марія Іванчук-Шнос, Евстахія і Степан Шуган.

МАРІЙКА КОБИЛЯНСЬКА АВДИКОВИЧ

відійшла від нас по важкій і довгій недузі 28 вересня 1983 р.

ПОХОРОН відбудеться в Гантері, Н. Й., в понеділок, 3-го жовтня 1983 р., о год. 10-ій ранку.

ПАНАХИДА в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., у вівторок, 4-го жовтня 1983 р., о год. 7:30 веч.

РОДИНА

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
136 Друга Авеню — ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

ПЕРШИЙ ПОВАКАЦІЙНИЙ ВЕЧІР
П'ятниця, 7-го жовтня 1983року, о год. 7:30 вечора

МИХАЙЛО КУЧЕР

виголосить **ДОПОВІДЬ** на тему

„Хортиця — колиска Запорозької Січі"

В музичному інтермеццо участь беруть:

Марта Кульчицька-Андріюк — член американського ансамблю в Н. Й.
Марта Кузьма-Канінгам — музичний супровід

„Троянові діти" в Торонто

Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької покаже торонтонській вибагливій публиці постановку драматичної поеми Наталі Забіли „Троянові діти". Українська громада міста Торонто буде мати нагоду 23-го листопада ц.р. подивляти гру великого числа молоді, студентів коледжів та середніх і початкових шкіл.

Зміст п'єси сягає давніх легенд про заснування столиці України Києва. Ця легендарна поема про заснування Києва трьома братами — Кием, Щеком і Хоривом і сестрою Либідь. Вони сповнили заповіт і повернулися на прадідівські рідні землі і під проводом Кия створили державу.

Подивляти треба режисера Студії Лідію Крушельницьку, яка зуміла підготовити молодих „артистів" до такої вистави драматичної поеми Наталі Забіли. „Троянові діти" вимагали виїмкової і наполегливої праці, до архаїчної мови й статичної дії треба було підготовити непрофесійних акторів, але молодих аматорів. П'єса складається з поодиноких актів, які треба вміло пов'язати, щоб передати глядачеві фрагменти подій, які розвивалися на протязі років. Це нелегке завдання Студії Слова ставити п'єсу силами дуже молодих учнів студії. Треба було вкласти багато праці, щоб передати силами молоді дух старинної доби в руках, грі і міміці.

Прем'єру „Троянові діти" вперше поставлено в Ню Йорку 27-го лютого 1983 року в Фешен Інституті, який був вщерть виповнений нашими глядачами. Приємне враження на присутніх робила молодь, яка своєю масовою участю засвідчила перед старшою генерацією, що вона цінить і дорожить своїм мистецтвом сцени. Студія Слова зі своїми співпрацівниками, які докладають максимум праці, щоб не тільки плекати українську культуру, але в кращому виді продовжувати та передавати молодшому поколінню надбання наших професійних акторів. Навчити молодь любити українські традиції, звичаї, побут, культуру — може затримати нашу молодь при українстві.

Також 20-го березня цього року у виповненій залі Ля Салль коледжі у Філядельфії з великим успіхом відбулась вистава Студії Слова „Троянові діти" Наталі Забіли. Відгуки на „Троянові діти" в постановці Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької були такі: І. Сенківська писала в „Народній Волі" 7-го квітня ц.р. „Можна подивляти Лідію Крушельницьку за її тяжку працю при навчанні тих молодих людей таких довгих і складних ролей поеми. Лідія Крушельницька своєю кропітною працею перша зложила привіт Києву в роковини його святкувань".

Остап Тарнавський в „Українських Вістях" 1-го травня ц. р. писав, що „...ця вистава 'Троянові діти' має більше чару, ніж попередні, бо вона зачаровує вже самим мистецьким словом, гарною віршованою українською мовою, яка зворушує, коли слухаємо її з уст української молоді, що народилася уже далеко від рідної землі, і переносимось у той далекий рідний край".

Ольга Кузьмович у „Свободі" від 11-го квітня ц.р. писала, що „...найбільш кольоритною і жвавою була остання сцена з виступом великої групи киян — молоденьких членів Студії Мистецького Слова, які з чуттям збірно деклямували оптимістичні слова поеми Наталі Забіли про преславний город Київ, що 'житиме все кращий і дужчий'."

Мистець Михайло Дмитренко в листі до Лідії Крушельницької пише, що „...я мав честь насолоджуватися вашими 'Трояновими дітьми' на сцені в Ню Йорку. Від початку до кінця тішився, що на протязі цілого представлення відчувалося продуману працю досвідченого постановщика-режисера, при цьому приємно було почути добру мову з вірними наголосами в словах, і те, що зібрана вами чарівна молодь скерована в добре конструктивне русло для розвитку театральної культури. Дякую вам за насолоду й окрилення".

Ще один лист з далекої Каліфорнії від Григорія Забуня, який пише: „Я сам собі не вірив, що у нас, на еміграції, знайшлися такі сили виконати оцю постановку 'Троянові діти' під керівництвом Лідії Крушельницької, та ще й молодь, яка і не бачила України. Слава і честь їм!"

Лідія Крушельницька вийшла з доброї школи неперевершених корифеїв театрального мистецтва слова Олімпії Добровольської і маестра Йосипа Гірняка. Набутим знанням вона ділиться зі своїми студентами. До співпраці Л. Крушельницька добирає собі професіоналістів, а саме: музичне оформлення — Ігор Соневицький, хореографія — Ольга Ковальчук-Івасівка, костюми — Марійка Шуст, світло — Юрко Гречило й оформлення сцени — Андрій Керод.

Михайло Івасівка

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД змінив форму обвинувачення чотирьох колишніх дорадників забороненої професпілки „Солідарність". Яцека Куроня і трьох інших — Адама Міхніка, Збігнева Ромашевского і Генрика Вуєца обвинувачують тепер у приготуванні скинення комуністичної системи, а не у безпосередній спробі її поваления. Якщо їх засудять, то найвищим покаранням буде 10 років ув'язнення, а за спробу повалення засуджується в Польщі на кару смерти.

Ще один український лікар

Д-р Євген Івасишин

Євген Івасишин, син Петра і Марії, закінчив фармацевтичні студії в Толідо університеті в 1979 році, після чого почав працювати як фармацевт, але одночасно він був зацікавлений в медицині. Євгенові вдалося поступити в американську приватну Медичну школу з англійською мовою навчання на острові Ґренада, недалеко Венесуелі. Після двох років навчання Євген склав іспит в Лівінгтоні, Ню Джерзі, і був принятий до Медичної школи Нортвестерн в Огайо і був призначений до Елізабет шпиталю в Янгставні.

Євген — член 233 Відділу УНСоюзу в Лорейні.

П. Е.

Закінчила Медичну школу

Йонкерс, Н. Й. — Академічними успіхами молодих людей радіють їхні рідні, знайомі, приятелі й друзі. Пишаються ними організації та установи, до котрих вони належать. Але чи не найбільше самозадоволення з успіхів мають вони самі, дерзаючи через різні труднощі до вершин.

До таких людей належить вродлива українка, яка є членом 205-го пластового Відділу УНСоюзу ім. Олександра Тисовського в Йонкерсі — Лариса Гнатів, народжена в Флоренції, Південна Каролайна.

Д-р Лариса Гнатів

Лариса вчилася у початковій парафіяльній школі св. Михаїла в Йонкерсі. Належала до тутешньої Пластової Станиці. Здала успішно матуру в місцевій Школі Українознавства. Марія закінчила середню школу Ріджайна в Гартсдейлі, Н. Й. Завдяки її високим оцінкам вона належала до Крайового Почесного Товариства й увійшла до реєстру „Who's Who" поміж американськими студентами середніх шкіл.

Вона студіювала в Нюйоркському міському коледжі Л. Гнатів продовжувала медичні студії в університеті Сентраль дель Есте Сан Педро де Макорес, Домініканська Республіка, де 29-го січня ц. р. одержала диплом доктора медицини.

Успіхи молодого металюрґа

Д-р Юрій Баран, асошієт професор на Темпл університеті в Філядельфії, Па., одержав від Федерального інституту Здоров'я 125,000 дол. на дальше провадження своїх дослідів, які за свій предмет мають реакцію металевих сполук на окиснення, що крім металюрґії є темою наполегливих дослідів також у медицині та дентистиці.

Закінчивши студії докторатом на Мишиґенському університеті в Енн Арборі в 1976 роках та опублікувавши декілька статей у фахових журналах, він одержав стипендію від німецької фундації Александра фон Гумбольта, в наслідок чого провів один рік в університеті у Берліні.

Після опублікування своїх дослідів у німецькому науковому журналі, ним зацікавився університет в Тегерані, пропонуючи йому пост професора. Зорієнтувавшись в атмосфері столиці Ірану та в відносинах в тамошньому університеті, він по двох тижнях викладів повернувся до Берліну.

Почавши свою працю на Темпл університеті в 1978 році, він одержав дотацію в сумі 75,000 дол. на свої досліди також від Федерального Інституту Здоров'я. Він і далі утримує тісний контакт з університетом в Берліні.

В 1981 році він читав свій реферат на з'їзді німецьких науковців в Ерлянґені, і тепер, після одержання дальшого приділу грошей, свої досліди буде провадити з професором берлінського університету, котрий в тій цілі приїжджає до Філядельфії. Цього літа був запрошений із своїм рефератом на конференцію до Австралії, відвідуючи при цьому Сіям та Японію, де також прочитав свій реферат.

Його рецензії на праці науковців в ділянці його спеціялізації довели до того, що його покликала федеральна комісія, яка призначує дотації на наукові досліди, до ділянки його експертизи. Життєпис д-ра Юрія Барана появиться в „Гу із Гу ін Фронтір Саєнс енд Текналоджі".

Михайло Бажанський

Софія Ротару...

(Закінчення зі стор. 2)

(Фото: ред. Марта Коломиєць)

Софія Ротару в Монтреалі

немов би розповідала про свої власні переживання. Хоч так не здається слухачам її платівки, вона володіє голосом надзвичайно легко і без жадного помітного зусилля. Не зважаючи на те, що звукова система в павільйоні другорядна, можна було зрозуміти кожне слово завдяки її виразній дикції і музикальному фразуванню. Зовсім не відчувалося наслідків недуги (туберкульози), про яку йдуть чутки вже роками. Софія Ротару виконала вісім пісень: шість українських, одну молдавську і одну румунську. По-російськи вона не співала. Буйними оплесками привітала публіка (між слухачами було багато українців) перші тони пісень „Водограй" та „Баляду про три скрипки" Володимира Івасюка. Ця друга була в додатку, коли публіка не хотіла пустити чудову співачку зі сцени. І це не було досить — вона мусіла додати ще одну пісню „на біс", а саме сучасну — „Їдь у синю даль".

В половині виступу Софія Ротару виконала вже відому українцям на поселеннях сучасну пісню „Черемшина" (муз. В. Михайлюк, сл. М. Юрійчук), але в новій обробці — в скорішому темпі і з гострішим синкопованим ритмом. (Цю пісню в оригінальній ліричній версії прославив славний український співак-баритон Дмитро Гнатюк). Співаючи „Черемшину", Софія зійшла зі сцени і пішла між публіку, яка з невимовною радістю її вітала.

Хоч динамічна співачка захопила всю увагу слухачів, було б кривдою не згадати, як вміло і музикально ансамбль „Червона Рута" їй акомпаньював, ніколи не заглушуючи солістки та чуйно реагуючи на кожний її нюанс. Шкода було тільки, що виступ Софії Ротару тривав лиш сорок хвилин. Після останньої пісні вона зійшла зі сцени, а слухачі прощали її грімкими оплесками. Пролунали слова „Софія Ротару та Червона Рута прощають Вас!", і незабутній концерт дійшов до кінця.

Виходячи з павільйону, з поспіхом кидаємо оком на совєтські пропагандивні експонати. Софія Ротару і „Червона Рута" переконали нас (як і „Кобза" минулого року), що українська пісня — це непоборна сила. Як вирине вона зі щирого українського серця, завжди знайде пряму стежку до другого такого серця і принесе крихітку надії на краще майбутнє!

Олесь Кузишин

Олбанська...

(Закінчення зі стор. 3)

литву за рідний край Нелільського — М. Федорова, молитву до Пресвятої Богородиці Д. Бортнянського.

Ярослав Ґавур виголосив змістовну доповідь про московську варварську політику, що зміряє до повного знищення українського народу.

Р. Ґавур продеклямувала поему В. Барки „Нонна" про смерть з голоду малої дівчинки, „лелітки", що залишилася сама з цілої родини. Шукаючи за хлібом вийшла з хати, знеможена впала, а сніг притрусив її трупик. Вступ до повісті В. Барки „Жовтий князь" прочитала Т. Лихолай. Уривки із „Жовтого князя" рецитували: Р. Ґавур, Т. Лихолай і А. Плескун. Сльози блищали в очах усіх присутніх, один чоловік навіть занедужав на серце від великого зворушення і зараз після академії забрали його до лічниці. Такого загального зворушення аж до сліз ще не було тут.

У вступі до другої частини академії Т. Лихолай підкреслила нашу тугу за рідним краєм, бо його краса немає рівної. Терцет проспівав пісні „Карпати" С. Садовського та „Рідна земле моя" Г. Коваля-І. Островського. Т. Лихолай проспівала у власному супроводі на бандурі „Як давно" Г. Китастого. А. Плескун продеклямувала бадьору поему В. Є. „Ти воскреснеш, Україно", терцет проспівав „Вставай, Україно" Є. Садовського.

Українським національним гимном закінчено цю небуденну академію, що залишила нестерті враження. Нехай пошкодують усі ті, що не прибули на цю академію. Голова Громадського комітету мгр А. Дурбак подякував мистецькому товариству „Дзвін" за таку зворушливу високомистецьку програму.

Скромне прийняття після академії приготовили Зеновія Білас, Анна Наболотна та Євген Наболотний.

Пом'янули державних мужів і членів Товариства Прихильників ДЦ УКР

У неділю, 11-го вересня ц. р. в церкві Святого Вознесення в Мейплвуді, Н. Дж., була відправлена Панахида по державних мужах св. п. Голові Директорії і Головному Отаману Військ Української Народної Республіки Симонові В. Петлюрі, Президентові УНР Андрієві Лівицькому, Президентові УНР в екзилі д-рові Степану Витвицькому, віцепрезидентові і колишньому голові Української Національної Ради Івану Багряному та по 40-ка членах Товариства Прихильників ДЦ УНР, які померли в різні часи протягом 32-ох років існування Товариства на данному терену.

Між тими, за яких була відправлена Панахида, були старшини і вояки Армії УНР, Галицької Армії, УПА й інші урядовці в ДЦ УНР. Були і не військовики, але всі вони були українськими патріотами, які протягом довгих років як морально, так і матеріяльно підтримували Державний Центр Української Народної Республіки у його зусиллях в боротьбі за вільну самостійну соборну українську державу — Українську Народну Республіку.

Панахиду відправив настоятель церкви Святого Вознесіння в Мейплвуді о. Іван Наконечний. Співав хор під керівництвом диригента Леоніда Харченка. Церква була заповнена своїми парафіянами та гістьми, що при були з інших парафій. Стійку з прапорами несли Товариство Прихильників Української Народної Республіки і церква Святого Вознесіння.

Після Панахиди на прохання настоятеля церкви всі парафіяни і гості зайшли до парафіяльної залі на перекуску, що її приготовили жінки членів Товариства.

Отець Іван, сказавши коротеньке слово за померлих, поблагословив перекуску, яка складалася з кави і домашнього печева та попросив присутніх заспівати за померлих „Вічную пам'ять". Потім він запросив до слова К. Степового.

К. Степовий, голова Прихильників ДЦ УНР, Нюарк Ірвінгтон, Н. Дж., який на цьому пості є від 1954 року, згадав про покійних, як щирих українських патріотів, які своїми пожертвами і матеріяльною підтримкою уможливлювали існування ДЦ УНР. Багато з них тепер не мають в живих жодної родини, то хоч ми, члени товариства, знайомі і друзі та парафіяни, змогли помолитися за них і вшанувати їхню пам'ять.

Після хвилини мовчанки він подякував о. Іванові Наконечному, диригентові хору інж. Леонідові Харченкові та всім хористам за відслуження Панахиди, а жінкам за печиво і каву. Подякував і всім тим, які прийшли і вшанували пам'ять державних мужів і членів Товариства Прихильників ДЦ УНР, символа нашої невмирущої вільної української держави, які відійшли від нас протягом 32-ох років існування Товариства в Нюарк Ірвінгтон й околиці.

К. С.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН БУРДИК, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 25-го серпня 1983 року на 71-му році життя. Нар. 6-го вересня 1912 року в Золочі, Україна. Членом УНС став в 1949 році. Залишив у смутку синів Богдана і Ярослава, двох внуків і дальшу родину. Похорон відбувся 1-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Семків, секр.